

בג א מיי פירא מה'ל שבת הלכה זי סגנ לאזין סה טושיע איה סימן בד ב ג מיי עס טושיע עס טעף י:
כה ד ה מיי עס הלכה לה טושיע עס טעפי:
בו ו מיי עס הלכה לו טושיע עס טעף י:
בו ז ח מיי עס טושיע עס טעף ז:
בח י מיי פ'כ מהלגמ טומאמ תמ הלכה ד:
בב כ מיי פירא מלכי שבת הלכה לה:
בל ל מיי פירא מהלגמ שבת הלכה לו טושיע איה פי' שעד טעפי:

מוסף רש"י

מתחבין את הדלועין. המלושין ויהי פתמן לא נמאכל בהמה קימי אלא לארס (לגמן קטן) ולא אמרינן מירחא ללא לוך האר (ביצה ב.) ואת הנבלה לפני הכלבים. ואר"י עס שנתגלס בשבט, ודין השמאלת לא הויה עוממ לאלינה לנכס, אפילו היי שרי, דליט לן מוקדיה בשבת (שם). אין עושין לה איבוס בתוך מעיה. שמוח לו מקטוף הרינה על כרחו צימ הנליעה יומר ממי אכילתה עד שנעמה פלניס נתייע שישאלה למדכי וממייחא עלא ממלכ מאלכ (שורבין ג.) אחד נותן את הקמח ואחד נותן לתוכו מים האחרון חייב. משום גס שהיה אז מלגסה (ועי' יח.).

מוסף תוספות

א. ולא דק בלישנא רש"י.א.

רבינו הגאול

באוכלא, אלא שחת דומיא דחובין, מה חובבין דאשניו פירוש ביישן וקשין ואין יכולין להאיכל, וכן שחת כמותן שתיבשי ונתקשה ואינו אוכל והריסוק משווייהו אוכל, ומתניתין כותיה דאמר שוויי אוכלא לא משוויין. ואיזו היא בהמה שאינה יכולה לאכול השחת אלא אחרי ריסוק, ואמרנו בפליג וטורי, פי' עיירי טעניס. ותוב אקשינן על רב הונא מרובי יהודה גשעפ לובבן, לאו ר' יהודה מתיר בחובבין לדקה, לדקה אין לגסה לא, מכלל דרבנן סברי כיון שיכולין לאכלן כמות שהן לא טרחינן לחוקקינהו להו דמטרה באוכלא לא תתקין אוכלא לא רבי יהודה ולתיק התינה לגסה שיכולה לאכול כמות שהיא בלא ריסוק אלא לדקה שאינה יכולה לאוכלה כמות שהיא בלא ריסוק שוויי אוכלא היא ושויי. דאם נאמר כי תיק סבר מטרה טרחינן שוויי אוכלא לא משוין וריסוק זה שוויי אוכלא לדקה ולגסה הוא ואמר, ואיל ר' יהודה לדקה אוכלא הוא ומיטרח באוכל שרי ואם הוא אוכל לדקה כ"ש לגסה ולא היה צריך לומר לא ר' יהודה מתיר סתם בין לדקה בין לגסה,

ועלתה בקשיא לרב הונא. וחזרו להקשות על רב יהודה דתנן מתחבין את הדלועין לפני הבהמה ואת הנבלה לפני הכלבים ופריך ליה, ופשטוהי. וכן הוא דתני רב חנן מנהרעא מפריכין תבן ואספסתא ומערבין אלמא טרחינן באוכלא. ופריך גם זו. ואע"ג דרב טוגיא דשמעתא כרב הונא (ריחשא) [סלקא]. הא איתובח ולא אשבח לה פירוקא ועלתה בה קשיא, ותוב רב יהודה ורב ריש מתביבא חזו דאמרין האי שיפרא מעיקרא בי רב יהודה ולבסוף בי רבה, והילכתא כותיהו ומשוין אוכלא ולא קא מטרחינן באוכלא. (מכלל דרב הונא לא הוה ריש מתביבא, והא אמרינן כי הוה מפטרי רבנן מבי רב הונא הוה פיישי כו', ואמרין ואמרי במערבא קמא לה מתביבא דהונא בבלאח). אין אוכסין את הגמל כו'. פי' אוכסין, מפטמין ברכתים וברבורים אכוסים, והוא מאכילין את הגמל הריב, כרב יומיה דאמר אנא חיותיה לההוא טיינע דאכלא כורא ואטענה כורא. וכן הלכה דאסור לפטם בהמה בשבת ולא אפילו עופות. אין מורים את הנמלים אבל מלעיטין. איזו היא המראה ואיזו הלעטה, אמר רב יהודה המראה למקום

קנה:

אס הדלועין. התלושין ולא אמרינן מוקצין הן לצהמה דמאכל אדס הן: **אשוני**. קשין: **א"ג**. נבלה קשה להן: **ומערבין**. התבן והאספסתא יחד והצהמה אוכלת התבן בשביל האספסתא: **משוי** לה אוכלא. והאי סריא לאו סריא לגמרי דהיא לא טינא קיימא ואסורה לטלטל: **בתנאי'** אין אוכסין. שדורס לה בתוך גרונה את כרחו ומחזבין לו בגרונו. ובגמרא מפרש לשון אוכסין עושין לה כמין אכוס בתוך מעיה: **ולא** השערינן ומיניה לא היו כל כך כמו אוכסין: **אכל מלעיטין**. מפרש בגמרא: **אין מאמירין**. מפרש בגמרא: **מהלקטין**. מפרש בגמרא: **אין נוטנין מים לפני דבורים**. מפרש טעמא בגמרא אי משוס דאין מזונומיהן עליו שיולצין ואוכלין צדשה אי משוס דמינא צאגמא שכיח להו: **פרדיסאום**. על שם מקומן ויוניזין בתוך הצית: **גב'** **זי האי גוונא**. שאילנה כל כך שירחיבו מעיה לכאוס: **אטענה נורא**. על גבה למוזות לדרך לזד שאר משאלות: **למקום שאינה יכולה להחזיר ושוי אללא** דגבי לה לפנים מבית הצליעה: **צנלי**. צמרווד: **דספי צידיס**. תחבו לתוך פי: **אלא יוני שובך וכו'**. בתמיה. ואמאי לא מאי טרחא איכא: **אלא** לאו כו'. ומדמהלקטין דמתניתין למקום שאינה יכולה להחזיר נמי שרי שמע מינה מלעיטין דעגלים וגמלים למקום שאינה יכולה להחזיר ושוי אללא דגבי צהמה קרי ליה הלעטה וגבי עופות קרי ליה הילקוט ועל כרחך אין מאמירין דקאסר צנלי הוא: **לעולם מהלקטין דספי ליה צידיס**. ולמקום שיכולה להחזיר: **אין מונוטין**. עליו. דשכימי להו צדצרא: **חזיר אין מונוטיו** עליו. דארוי יהודי י שגדל חזירים: **מסני' נמי דיקא**. דאפילו שלד קמייחו נמי לא: **דשכימי צאגמא**. אכל מונוט לא שכימי להו: **שמונוטיו מועטין**. שאין אדס חס עליו לתם לו מונוט הרצה: **כמה טפסה צמיעו**. דהכלצ צשר מת ומת הכלצ צצית תוך ג' ימים מטמא צהאל אכל צצמיי לא מטמא צטומא צלועה בצצעלי חיים לא מיטמא כלומר צצהמה המקשה (מולין דף ע"א): **שמע מינה**. מדקאמר שהקפיד הקדוש ברוך הוא על מונוטיו: **משה אודיניה**. מעטע כמו אחונו: **וחוטרא צפרייה**. יכהו צמקל מיד שלא יהא מרגילו אכלו: **אכל צמסא**. לא. למיז ליה מידי אי לא דקייה הוא: **למשום דאסי למסרך**. צמריה ויפסידו: **ליס דעספרי מחזירא**. שכל מאכל ראוי לו ומולא לאכול ואף מאכילין לו הרצה: **כווסיה דרבי יהודה**. שהמראה למקום שאינו יכול להחזיר: **פוקס אס פיה**. נותן כסה לתוך פיה שלא תוכל לסגור פיה: **ומאכילה כרשינין ומיס צנס אחס**. והמים מצלעינן הכרשינין לתוך צית צליעתה על כרחה: **מאכילה מעומד**. נותן לתוך פיה וכל זמן שאינו מרצינה איזו יכול לתמוז כל כך ויכול

מי שהחשיך פרק עשרים וארבע שבת

לכזים דקאמר בגזרייתא זוטרי דכל **סבן צביבנא סריא**. דלא חזיא והשמא **אין אוכסין**. מאכילין אותו הרצה על שדורס לה בתוך גרונה את השערינן ומיניה לא היו כל כך כמו אוכסין: **אכל מלעיטין**. מפרש בגמרא: **אין מאמירין**. מפרש בגמרא: **מהלקטין**. מפרש בגמרא: **אין נוטנין מים לפני דבורים**. מפרש טעמא בגמרא אי משוס דאין מזונומיהן עליו שיולצין ואוכלין צדשה אי משוס דמינא צאגמא שכיח להו: **פרדיסאום**. על שם מקומן ויוניזין בתוך הצית: **גב'** **זי האי גוונא**. שאילנה כל כך שירחיבו מעיה לכאוס: **אטענה נורא**. על גבה למוזות לדרך לזד שאר משאלות: **למקום שאינה יכולה להחזיר ושוי אללא** דגבי לה לפנים מבית הצליעה: **צנלי**. צמרווד: **דספי צידיס**. תחבו לתוך פי: **אלא יוני שובך וכו'**. בתמיה. ואמאי לא מאי טרחא איכא: **אלא** לאו כו'. ומדמהלקטין דמתניתין למקום שאינה יכולה להחזיר נמי שרי שמע מינה מלעיטין דעגלים וגמלים למקום שאינה יכולה להחזיר ושוי אללא דגבי צהמה קרי ליה הלעטה וגבי עופות קרי ליה הילקוט ועל כרחך אין מאמירין דקאסר צנלי הוא: **לעולם מהלקטין דספי ליה צידיס**. ולמקום שיכולה להחזיר: **אין מונוטין**. עליו. דשכימי להו צדצרא: **חזיר אין מונוטיו** עליו. דארוי יהודי י שגדל חזירים: **מסני' נמי דיקא**. דאפילו שלד קמייחו נמי לא: **דשכימי צאגמא**. אכל מונוט לא שכימי להו: **שמונוטיו מועטין**. שאין אדס חס עליו לתם לו מונוט הרצה: **כמה טפסה צמיעו**. דהכלצ צשר מת ומת הכלצ צצית תוך ג' ימים מטמא צהאל אכל צצמיי לא מטמא צטומא צלועה בצצעלי חיים לא מיטמא כלומר צצהמה המקשה (מולין דף ע"א): **שמע מינה**. מדקאמר שהקפיד הקדוש ברוך הוא על מונוטיו: **משה אודיניה**. מעטע כמו אחונו: **וחוטרא צפרייה**. יכהו צמקל מיד שלא יהא מרגילו אכלו: **אכל צמסא**. לא. למיז ליה מידי אי לא דקייה הוא: **למשום דאסי למסרך**. צמריה ויפסידו: **ליס דעספרי מחזירא**. שכל מאכל ראוי לו ומולא לאכול ואף מאכילין לו הרצה: **כווסיה דרבי יהודה**. שהמראה למקום שאינו יכול להחזיר: **פוקס אס פיה**. נותן כסה לתוך פיה שלא תוכל לסגור פיה: **ומאכילה כרשינין ומיס צנס אחס**. והמים מצלעינן הכרשינין לתוך צית צליעתה על כרחה: **מאכילה מעומד**. נותן לתוך פיה וכל זמן שאינו מרצינה איזו יכול לתמוז כל כך ויכול

בדיים כתיבזרא דרב יהודה. ונותנין מים למורסן אבל לא גובלין. אוקמנא (לר') [ברין] יוסי בר' יהודה דתינא אחד נותן את הקמח ואחד נותן לתוכו מים האחרון חייב דבריו רבי, ור' יוסי בר' יהודה אומר עד שיגבל, אלמא אמרינן ונתנית מים לאו זהו גיבולין. ממאי דלימא עד כאן לא קאמר ר' יוסי בר' יהודה עד שיגבל אלא בקמח דבר גיבול הוא, אבל מורסן דלאו בר גיבול הוא אפילו ר' יוסי בר' יהודה מורי' שנתנת מים למורסן אסור שהו גיבול. ואשכחנן תניא בחדיא אין נותנין מים למורסן דבריו ר', [ר' יוסי בר' יהודה אומר נותנים מים למורסן]. ואע"ג דבכל מקום הילכתא כרבי מחבירי, הכא הלכה כר' יוסי דתנינן מתניתין סתמא כוותיה. ותוב מהא דכותב אפינקסיה דלוי אמריה קדם רבינו הקדוש והוא רבי על דהווי גבלין שתיחא בכבל, (והוא) [הורחן] צווח רבי ולית דשפע ליה ולית חילא בדיה למיורס מדר' יוסי בר' יהודה, מהא נמי שמעינן דהילכתא כר' יוסי בר' יהודה דהוא בר פלוגתיה לא אסר נפק עורבא כוותיה. תיר' אין גובלין את הקליא וי"א גובלין. ואמרין מאן י"א, ואמר רב חסדא

מסורת הש"ס

א) ג'ל מפרכין וכן העמקין מוס' לעיל ק: וכן בתוס' צ"ב יט: ד"ה צמיענא, ב) נתי מוס' צ"ב פ: ד"ה סמסן, א) [מסופת פייחן], ד) נבבלא כמי ידע חסר וי"ו, ט) אלהט פירא מ"ו, ו) [מסופת פייחן], ו) נעיל י"ג, ח) [נעיל י"ג], א) חתא רבי יוסף חאמר, ט) נתי מ"ש מוס' צ"ב ט: ד"ה מאן, י) [טופה מעין:], ז) [ספסמה נעין], ט) גדיה אכל

תורה אור השלם

1 דיע צדיק דין דלים רשע לא יבין דעת: משלי ט ו

הגהות הב"ח

א) גבי דעיל ליה קמיה אלא דיוני שוכ:

גליון הש"ס

גמרא מאי לאו דלועין: כעין זה בגמ' דף קט ע"ב ועיין שטה מקולפת סס ד"ה ה"ו:

רבינו הגאול (המשך) שאינה יכולה להחזיר, פי' המראה, שמרורי בידו המאלכ בבלועו של עצלים במקום שאינו יכול להחזיריו מתוך בייעו אבל חשוב הוא כבלוע, כגון זה אסור להמרות. אבל הלעטני כדכתוב הלעיטני וגו', לת המאלכ בחיך שלו מותר, וזה הוה ביד. ורב חסדא אמר אידי ואידי למקום שאינה יכול להחזיר, והמראה [בכלי] והלעטה ביד. ואבתיה רב יוסף לרב יהודה מהלקטין לתרנגולין ואין ציל שמלקטין כו', ופריך רב יהודה הכי לנולם [וכו'], פי' מתניא דאמר כך היא מהלקטין דספו ליה בידיה, והיא פחותה מהלעטה שמארנו, ומלקטין שבשליך לפניה שוורים וכיוצא בהן דברים שהן מאכל לעופות. ואין מושליכין מאכל לפני יוני שוכין ויוני [גחלת] לפי שאין [בית] תחתיה ואין מונוטין עליו, וכי [הא] דתינא נותנין מונוט לפני הכלב ואין נותנין מונוט בתוך חזיר, ומה הירוב בין זה לזה, כלב מונוטיו עליך חזיר אין מונוטיו עליו, ובא רב אחי לסייע דבריו רב יהודה ולומר שגוייא רשני שגוייא היא מדוקא דמתניתין, דקתני אין נותנין מים לפני דבורים ולפני יונים בששוכן, אבל נותנים לפני אווזים ותרנגולים ולפני יונים הרדוסיות, מ"ט לאו משום דהני מונוטיו עליו והני אין מונוטיו עליו, ולא עמדו דבריו רב אחי, והלכה כרב יהודה דתינא כוותיה דתינא איזו היא המראה ואיזו היא הלעטה, המראה מרביצה ופוקס את פיה ומאכילה כרשינין ומים בבת אחת, הלעטה מאכילה מעומד ומשקה מעומד נותן לה כרשינין בפני עצמן ומים בפני עצמן, מהלקטין לתרנגולים ונותנין מים למורסן אבל לא גובלין, פי' מהלקטין, דספי להו

^[1] מתחבין את הדלועין. המלושין ויהי פתמן לא נמאכל בהמה קימי אלא לארס (לגמן קטן) ולא אמרינן מירחא ללא לוך האר (ביצה ב.) ואת הנבלה לפני הכלבים

^[2] ואר"י עס שנתגלס בשבט, ודין השמאלת לא הויה עוממ לאלינה לנכס, אפילו היי שרי, דליט לן מוקדיה בשבת (שם). אין עושין לה איבוס בתוך מעיה. שמוח לו מקטוף הרינה על כרחו צימ הנליעה יומר ממי אכילתה עד שנעמה פלניס נתייע שישאלה למדכי וממייחא עלא ממלכ מאלכ (שורבין ג.) אחד נותן את הקמח ואחד נותן לתוכו מים האחרון חייב. משום גס שהיה אז מלגסה (ועי' יח.).

מי שהחשיך פרק עשרים וארבע שבת

קנו.

עין משפט נר מצוה

(א) ברטת לה... (ב) ג'י'ל נשא ועמי'ס חוספ'ר לעיל כו: ד'ה ד'די, (ג) ג'עי' חוספ'ר חויל'ן ד' ד'ה ד'ה' מני'ס וכו' דג'סי רב מנשה, (ד) רש"ל מ"ז, (ה) ס'י' זכרן ערוך, (ו) סוסה כ"ט, (ז) ג'ש"ס, (ח) ג'נדה'ס ג'ב', (ט) רש"ל מ"ז, (י) כ"ח: ג'נחסי, (יא) רש"ל, (יב) ג'ש"ל, (יג) רש"ל מ"ח, (יד) ר"מ מומח' זה.

תורה אור השלם

- 1. בה אמר ה' אל דרך הגוים אל תלמדו ומארות השמים אל תחזרו כי יחזרו הגוים מקהת: ירמיהו י ב
- 2. וירא אתו החזקיה ויאמר הבט נא השמימה והפר הבוכים אם תוכל להסיר אתם ויאמר לו בה יתקדח רשע: בראשית טו ה
- 3. ויאמר אברהם ון לי לא נתקדח רשע ודחה בן ביתי יורש אתי: בראשית טו ג
- 4. והנה דבר ה' אלי לאמר לא יירשך ים כי אם אשר יצא ממעיך הלא היה ירשך: בראשית טו ד

גהות הב"ח

(א) נ"ב מאן דכתיבה'ס בנב. ר"ב תמלא סדר הליכתן ש"ס מנכ"ל ונח"ל נקט מנכ"ל ש"ס לפי סדר סימני היותם הלי'ס נכ"ס נקט תמה בריש והנה נקט ונה וכו' לפי סדר התעמול'ס כשתחיל'ס ממול תמה שהיא משמ'ס בתחלת יום ה' מנ"ח סדר השעון מנכ"ל ש"ס וחור'ס תחילת'ס כדפי'ס כ"ס מפני ועי' (ב) רש"י ד"ה סג'ל וכו' ו שבתמטע'ס והולכ'ס:

גליון הש"ס

נבוא' ארא' אבה אשבויה. ע"י לעיל דף כג ע"כ תוס' ד"ה ד'די נשא: רש"י ה"ה אב"ל ולא דיליה בלבנה המפת. עין דבר נחמד זה כשנתן אור לגבל מפ"א בפי' כדפי'ס:

לעיו רש"י

אשווי"א אישווי"א. לטוטר.

מוסף רש"י

שבחושין. מניסין כקף לערבו יפה במימו'ס (ברכות כח). אל דרך הגוים אל תלמדו. לשונות כמש"ס, ומתעשרו לוטו מאמות הגוים אל תחתו (סו"ה טו). צא מאיצטגנינות שלך. שאלות צמלות שאין עמ'ד להעמיד בן אברהם אך לו בן שמי אצל אברהם יש לו בן שמי לא תלד אצל שמה תלד, אני קורא לכם שם אחר וישמה תהיו (בראשית טו ה).

רבי יוסי בר יהודה היא. (ט) (דאי רבי לא מהני ליה שניו דמנמינת מים מיחיז אפילו צמדי דלאו בר גיבול כדלמרינן גבי מורקן אצל רבי יוסי בר יהודה) דאמר עד שיגבול הכה גובלין כלאחר יד כמפרש ואזיל והני"מ הוא דקא משיני: **שנושאן.** צמרווד דהיינו גובלין: **ושוסיס זיסוס המלרי.** דנללו רפואה נמי משקה הוא דמתן כל המשקין שותה אדם לרפואה (לעיל דף קט:) **בעבה.** אין גובלין צרכה צוחשין שאין זו לשה: **בחול נסן החומץ נו'** כלומר כן דרכו צחול: **לגבלא דיני נשיא.** שומר בהמות אציו ומגבל מאכלן: **דקא גביל מורקן ע"י שניו: עטש ציה.** דהא לכולי עלמא אצל לא גובלין תנן: **גובלין מורקן ע"י שניו** כמפרש ואזיל והוא דקא משיני: **ולא מספין.** לתורי אין מאמירין **אותן:** **ודלא לקוט צלישניא.** עגל קטן שעדיין לא לומד לאכול: **והני מילי דאמרין דמותר לגבל מורקן: עסי וערב.** פשס אחת מוליך המקל שתי ופשס אחת ערב: **מנערו לנלי.** והוא מתערב מאליו: **אפינקסיא.** לוחות קשורות זו עם זו כחות של סוכריים: **מסו לפיק.** לתת ממוך כלי שלפני צהמה זו ולתת כלי צהמה: **הדא קמי חדא.** מילתא צפאי נפשה היא. חדא מדה שרגילין לתת לפני צהמה מותר לתת לפניה צבטת וכן תרמי קמי תרמי האוכלות צאצוס אחד: **אצל סתא קמי סרסי.** האזיל וצחול לא יהיב להו כי האי הוי טרחא ללא לריך וכ"ש תרמי קמי חדא: **אמריס קמיה רבי.** רבי לוי משמע דהוא אמר קדם רבי על הך אינשי דנבלין צמיתא: **מדר' יוסי בר יהודה.** בר פלוגמיה דהוה שרי לעיל אף בעבה ועל ידי שניו והיו נוהגין כמותו: **האי מאן דנחד גביל ונולד צאחד צבטת:** היא שבר ולא חדא ציה. היא ארס שלם צמדה אחת היא ולא אחת צו ממדה אחרת ולקמן מפרש לה ואזיל: **והוא ריש גנבי.** דמאן דנחד צבטת היא ראש כמו שהיוס ראש למעשה כדפי'ס. מיהו שמע מינה דנולדים צו לדיקים ורשעים: **דאיפוליו מיל.** כך הוא יבדל מכל ארס: **ונא'.** נואף: **דאיצרו ציה עשניס דמתי' (בראש"י ה)** מושא הארץ והוא דבר שפעה ורבה מאד וממדה לגדל וללמות דהוא ענין פירות אשווי"א צלע"ו (ג'ל"ח] דלא כתיב למינהו צעשניס צנווייס (ועוד) שיולאין צערצניאי ויונקין זו מנו: **וכהני.** זיומן: **זיסולו ציה מאורוס.** וכתיב ו תורה אור: **דאיצרו ציה דגיס ועפות.** שאין טורחין לאלוהין אלא גזויס צכסדו של הקצ"ה: **חורן.** מחור אחר מלות: **חורן צמלות.** סקן דרך ע"ש לחור אחר מלות צבטת: **וקדישא רבה יסקרי.** שהיא פרוש וקדוש דכתיב (שמות כ) ויקדשו: **אמר לנו רבי חנינא.** לתלמידים שקראו פנקסו של ר' יהושע: **מול עשה.** ז' מלות הן המשמשין את השעות הנכ"ל ש"ס חמה היינו חמה ממש והוא אחד מן המולות וכן לבנה והשאר הויין כוכבים: **זיוסן.** כשמש המאיר: **אכיל מדיליה.** כשמש שאינו מסיג גבול רעהו למשול צלילה: **ורווחי גליין.** אין לו רשות לכסות סודו ונסתרותו אלא כשמש הוה שיהא פומני לכל: **דמלי ציה גורא.** אש תלוי בצלותו מול יצר של תשמיש צוער

רבי יוסי בר' יהודה היא והנ"מ הוא דמשיני היכי משיני א"ר חסדא על ביד על יד (ב) ושוין שבוחשין את השתית בשבת ושותרים זיתום המצרי והאמרת אין גובלין ל"ק הא יבעבה הא ברכה והני מילי הוא דמשיני היכי משיני אמר רב יוסף בחול נותן את החומץ ואח"כ נותן את השתית יבשבת נותן את השתית ואח"כ נותן את החומץ לוי בריה דרב הונא בר חייא אשכחיה לגבלא דבי ונשיה דקא גביל וספי ליה לתוריה בטוש ביה * אתא אבובי אשכחיה א"ל הכי אמר אבובי דאמך משמיה דרב ומנו רבי ירמיה בר אבא גובלין ולא מספין ודלא לקוט בלישניא מהלקטיון ליה וה"מ הוא דמשיני היכי משיני אמר רב יימר בר שלמיא משמיה דאבבי שתי וערב והא לא מערב שפיר אמר רב יהודה מנערו לכלי כתיב אפינקסיא דועירי אמרית קדם רבי ומנו רבי חייא מהו לגבל אמר אסור מהו לפרק אמר מותר אמר רב (ב) [מנשיא] חד קמי חד תרי קמי תרי שפיר דמי גלתא קמי תרי יוסף קב ואפילו קביים עולא אמר כור ואפילו כוריים כתיב אפינקסיא דלוי אמרית קדם רבי ומנו רבינו הקדוש על דהו גבלין שתיתא בבבל והוה צוח רבי ומנו רבינו הקדוש על דהו גבלין שתיתא ולית דשמיע ליה ולית חילא בידיה למיסר מדרבי יוסי בר' יהודה כתיב אפינקסיא דרבי יהושע בן לוי האי מאן דבחד בשבא יהי גבר ולא חדא ביה מאי [ולא חדא ביה] איליא ולא חד לטיבו והאמר רב אשי אנא בחד בשבא הואי אלא לאו הדא לבישו והאמר רב אשי אנא ודימי בר קקוואא הוויין בחד בשבא אנא מלך והוה הוה ריש גנבי אלא אי כולי לטיבו אי כולי לבישו (ג) (מאי טעמא דאיברו ביה אור וחושך) האי מאן דבתרי בשבא יהי גבר רגז מ"ט משום דאיפוליו ביה מיא האי מאן דבתלתא בשבא יהי גבר עתיר ונאי יהא מ"ט משום דאיברו ביה עשבים האי מאן דבארבעה בשבא יהי גבר חכים (ד) ונהיר מ"ט משום דאיתלו ביה מאורות האי מאן דבכחמה בשבא יהי גבר גומל חסדים מ"ט משום דאיברו ביה דגים ועופות האי מאן דבמעלי שבתא יהי גבר חורן אמר ר"ג בר יצחק חורן כמדות האי מאן דבשבתא יהי בשבתא ימות על דאחילו עלויה יומא רבא דשבתא אמר רבא בר רב שילא וקדישא רבא יתקרי אמר להו רבי חנינא פוקו אמרו ליה לבר ליואי לא מול יום גורם אלא מול שעה גורם האי מאן דבכחמה (ה) יהי גבר זיותן יהי אכיל מדיליה ושתי מדיליה ורווחי גליין אם גניב לא מצלח האי מאן דבכוכב נוגה יהי גבר עתיר ונאי יהי מ"ט משום דאיתיליד ביה גורא האי מאן דבכוכב יהי גבר נהיר וחכים משום דספרא דחמה הוא האי מאן דבלבנה יהי גבר סביל מרעין בנאי וסתיר סתיר ובנאי אכיל דלא דיליה ושתי דלא דיליה ורווחי כסיין אם גנב מצלח האי מאן דבשבתא יהי גבר מחשבתיה בטלין ואית דאמרי כל דמחשבין עליה בטלין האי מאן דבצדק יהי גבר צדקן אמר ר"ג בר יצחק וצדקן כמדות האי מאן דבמאדים יהי גבר אשיר דמא א"ר אשי אי אומנא אי גנבא אי טבחא אי מוהלא אמר רבה אנא במאדים הואי אמר אבבי מר גמי עניש וקטיל איתמר רבי חנינא אומר מול מחכים מול מעשיר ויש מול לישראל רבי יוחנן אמר אין מול לישראל ואזדא רבי יוחנן לטעמיה (ו) דא"ר יוחנן מניין שאין מול לישראל שנאמר יכה אמר ה' אל דרך הגוים אל תלמדו ומאורות השמים אל תחזרו כי יחזרו הגוים מהמה (ז) הם יחזרו ולא ישראל ואף רב סבר אין מול לישראל דאמר רב יהודה אמר רב מניין שאין מול לישראל שנאמר (ח) ויוצא אותה החוצה אמר אברהם לפני הקב"ה רבש"ע (ט) בן ביתי יורש אותי אמר לו לאו אם אשר יצא ממעיך אמר לפניו רבש"ע נסתכלתי באיצטגנינות שלי ואיני ראויה להוליד בן אמר ליה צא מאיצטגנינות שלך שאין מול לישראל מאי דעתך דקאי

מהו צפיק. פירש צקוטרס לפרק מלפני צהמה זו ולתן לפני אחרת וכן פירש צערוך צערוך פרק וקשה לר"י דהיינו ממיתין גבי צהמה (לעיל דף קט:) **ונראה לר"י לפרק היינו להריק המים וגם המורקן מכלי אל כלי שמגבל היטב וצערון פירש כמה לשונות:** **אין מול לישראל.** והא דאמר רבא צילהי מו"ק (דף כח. טס) צני חיי ומומי לאו צוכותא תליא מילתא אלא צמולא תליא מילתא מכל מקום על ידי זכות גדול משתנה אצל פעמים שאין המול משתנה כדאמר ציצמות פיק החולן (דף כ. טס) זכה מוסיפין לו לא זכה פומחין לו (דאין מול לישראל): **כלאי** כתיב אפינקסיא דועירי אמרית קדם רבי ומנו רבי חייא מהו לגבל אמר אסור מהו לפרק אמר מותר אמר רב (ב) [מנשיא] חד קמי חד תרי קמי תרי שפיר דמי גלתא קמי תרי יוסף קב ואפילו קביים עולא אמר כור ואפילו כוריים כתיב אפינקסיא דלוי אמרית קדם רבי ומנו רבינו הקדוש על דהו גבלין שתיתא בבבל והוה צוח רבי ומנו רבינו הקדוש על דהו גבלין שתיתא ולית דשמיע ליה ולית חילא בידיה למיסר מדרבי יוסי בר' יהודה כתיב אפינקסיא דרבי יהושע בן לוי האי מאן דבחד בשבא יהי גבר ולא חדא ביה מאי [ולא חדא ביה] איליא ולא חד לטיבו והאמר רב אשי אנא בחד בשבא הואי אלא לאו הדא לבישו והאמר רב אשי אנא ודימי בר קקוואא הוויין בחד בשבא אנא מלך והוה הוה ריש גנבי אלא אי כולי לטיבו אי כולי לבישו (ג) (מאי טעמא דאיברו ביה אור וחושך) האי מאן דבתרי בשבא יהי גבר רגז מ"ט משום דאיפוליו ביה מיא האי מאן דבתלתא בשבא יהי גבר עתיר ונאי יהא מ"ט משום דאיברו ביה עשבים האי מאן דבארבעה בשבא יהי גבר חכים (ד) ונהיר מ"ט משום דאיתלו ביה מאורות האי מאן דבכחמה בשבא יהי גבר גומל חסדים מ"ט משום דאיברו ביה דגים ועופות האי מאן דבמעלי שבתא יהי גבר חורן אמר ר"ג בר יצחק חורן כמדות האי מאן דבשבתא יהי בשבתא ימות על דאחילו עלויה יומא רבא דשבתא אמר רבא בר רב שילא וקדישא רבא יתקרי אמר להו רבי חנינא פוקו אמרו ליה לבר ליואי לא מול יום גורם אלא מול שעה גורם האי מאן דבכחמה (ה) יהי גבר זיותן יהי אכיל מדיליה ושתי מדיליה ורווחי גליין אם גניב לא מצלח האי מאן דבכוכב נוגה יהי גבר עתיר ונאי יהי מ"ט משום דאיתיליד ביה גורא האי מאן דבכוכב יהי גבר נהיר וחכים משום דספרא דחמה הוא האי מאן דבלבנה יהי גבר סביל מרעין בנאי וסתיר סתיר ובנאי אכיל דלא דיליה ושתי דלא דיליה ורווחי כסיין אם גנב מצלח האי מאן דבשבתא יהי גבר מחשבתיה בטלין ואית דאמרי כל דמחשבין עליה בטלין האי מאן דבצדק יהי גבר צדקן אמר ר"ג בר יצחק וצדקן כמדות האי מאן דבמאדים יהי גבר אשיר דמא א"ר אשי אי אומנא אי גנבא אי טבחא אי מוהלא אמר רבה אנא במאדים הואי אמר אבבי מר גמי עניש וקטיל איתמר רבי חנינא אומר מול מחכים מול מעשיר ויש מול לישראל רבי יוחנן אמר אין מול לישראל ואזדא רבי יוחנן לטעמיה (ו) דא"ר יוחנן מניין שאין מול לישראל שנאמר יכה אמר ה' אל דרך הגוים אל תלמדו ומאורות השמים אל תחזרו כי יחזרו הגוים מהמה (ז) הם יחזרו ולא ישראל ואף רב סבר אין מול לישראל דאמר רב יהודה אמר רב מניין שאין מול לישראל שנאמר (ח) ויוצא אותה החוצה אמר אברהם לפני הקב"ה רבש"ע (ט) בן ביתי יורש אותי אמר לו לאו אם אשר יצא ממעיך אמר לפניו רבש"ע נסתכלתי באיצטגנינות שלי ואיני ראויה להוליד בן אמר ליה צא מאיצטגנינות שלך שאין מול לישראל מאי דעתך דקאי

מהו צפיק. פירש צקוטרס לפרק מלפני צהמה זו ולתן לפני אחרת וכן פירש צערוך צערוך פרק וקשה לר"י דהיינו ממיתין גבי צהמה (לעיל דף קט:) **ונראה לר"י לפרק היינו להריק המים וגם המורקן מכלי אל כלי שמגבל היטב וצערון פירש כמה לשונות:** **אין מול לישראל.** והא דאמר רבא צילהי מו"ק (דף כח. טס) צני חיי ומומי לאו צוכותא תליא מילתא אלא צמולא תליא מילתא מכל מקום על ידי זכות גדול משתנה אצל פעמים שאין המול משתנה כדאמר ציצמות פיק החולן (דף כ. טס) זכה מוסיפין לו לא זכה פומחין לו (דאין מול לישראל): **כלאי** כתיב אפינקסיא דועירי אמרית קדם רבי ומנו רבי חייא מהו לגבל אמר אסור מהו לפרק אמר מותר אמר רב (ב) [מנשיא] חד קמי חד תרי קמי תרי שפיר דמי גלתא קמי תרי יוסף קב ואפילו קביים עולא אמר כור ואפילו כוריים כתיב אפינקסיא דלוי אמרית קדם רבי ומנו רבינו הקדוש על דהו גבלין שתיתא בבבל והוה צוח רבי ומנו רבינו הקדוש על דהו גבלין שתיתא ולית דשמיע ליה ולית חילא בידיה למיסר מדרבי יוסי בר' יהודה כתיב אפינקסיא דרבי יהושע בן לוי האי מאן דבחד בשבא יהי גבר ולא חדא ביה מאי [ולא חדא ביה] איליא ולא חד לטיבו והאמר רב אשי אנא בחד בשבא הואי אלא לאו הדא לבישו והאמר רב אשי אנא ודימי בר קקוואא הוויין בחד בשבא אנא מלך והוה הוה ריש גנבי אלא אי כולי לטיבו אי כולי לבישו (ג) (מאי טעמא דאיברו ביה אור וחושך) האי מאן דבתרי בשבא יהי גבר רגז מ"ט משום דאיפוליו ביה מיא האי מאן דבתלתא בשבא יהי גבר עתיר ונאי יהא מ"ט משום דאיברו ביה עשבים האי מאן דבארבעה בשבא יהי גבר חכים (ד) ונהיר מ"ט משום דאיתלו ביה מאורות האי מאן דבכחמה בשבא יהי גבר גומל חסדים מ"ט משום דאיברו ביה דגים ועופות האי מאן דבמעלי שבתא יהי גבר חורן אמר ר"ג בר יצחק חורן כמדות האי מאן דבשבתא יהי בשבתא ימות על דאחילו עלויה יומא רבא דשבתא אמר רבא בר רב שילא וקדישא רבא יתקרי אמר להו רבי חנינא פוקו אמרו ליה לבר ליואי לא מול יום גורם אלא מול שעה גורם האי מאן דבכחמה (ה) יהי גבר זיותן יהי אכיל מדיליה ושתי מדיליה ורווחי גליין אם גניב לא מצלח האי מאן דבכוכב נוגה יהי גבר עתיר ונאי יהי מ"ט משום דאיתיליד ביה גורא האי מאן דבכוכב יהי גבר נהיר וחכים משום דספרא דחמה הוא האי מאן דבלבנה יהי גבר סביל מרעין בנאי וסתיר סתיר ובנאי אכיל דלא דיליה ושתי דלא דיליה ורווחי כסיין אם גנב מצלח האי מאן דבשבתא יהי גבר מחשבתיה בטלין ואית דאמרי כל דמחשבין עליה בטלין האי מאן דבצדק יהי גבר צדקן אמר ר"ג בר יצחק וצדקן כמדות האי מאן דבמאדים יהי גבר אשיר דמא א"ר אשי אי אומנא אי גנבא אי טבחא אי מוהלא אמר רבה אנא במאדים הואי אמר אבבי מר גמי עניש וקטיל איתמר רבי חנינא אומר מול מחכים מול מעשיר ויש מול לישראל רבי יוחנן אמר אין מול לישראל ואזדא רבי יוחנן לטעמיה (ו) דא"ר יוחנן מניין שאין מול לישראל שנאמר יכה אמר ה' אל דרך הגוים אל תלמדו ומאורות השמים אל תחזרו כי יחזרו הגוים מהמה (ז) הם יחזרו ולא ישראל ואף רב סבר אין מול לישראל דאמר רב יהודה אמר רב מניין שאין מול לישראל שנאמר (ח) ויוצא אותה החוצה אמר אברהם לפני הקב"ה רבש"ע (ט) בן ביתי יורש אותי אמר לו לאו אם אשר יצא ממעיך אמר לפניו רבש"ע נסתכלתי באיצטגנינות שלי ואיני ראויה להוליד בן אמר ליה צא מאיצטגנינות שלך שאין מול לישראל מאי דעתך דקאי

כתנור: **מול כוכב.** הוא סופר של מול חמה לכתוב דרך הילוכו ותקופותיו ומצי' אללו תמיד: **סביל מרעין.** כלבנה זו (א) שמתנוונה והולכת: **צנאי ופסיר.** כלבנה זו שגדילה ומתמעטת: **אכיל לא דיליה.** כלבנה המסגת גבול החמה למשול אף ציוס: **ורווחי כסיין.** כלבנה שאינה מאירה: **דבשחתי.** מול כוכב ששמו צבתאי: **צטלין.** כמו לא יצבותו (בראשית ט): **צדקן צמלות.** צדקה לעניים דקרי ליה מלוה (ב) (בכל לשון אגדה: **גנבא.** ליסטים ההורג נפשות: **אומנא.** מקיז דם: **עניש.** צני אדם העוברין על דבריו: **מול מחכים.** לפי המול היא החכמה כדאמר דבחמה נהיר וחכים: **יש מול לישראל.** שאין תפלה וצדקה משנה את המול: **אין מול לישראל.** דעל ידי תפלה וזכות משתנה מולו לעובה: **איצטגנינות.** חכמת המולות: **לא מאיצטגנינותך.** היינו דכתיב ויוצ' אותו הסוס' חוץ מאיצטגנינותו: דקאי

לא א ב ג ד מיי' שם הלכה לב פמנ' שם טו"פ ש"ח סימן שכל' ספי' ד':

מוסף תוספות

א. נוטלים מלפני בהמה זו לתת לפני בהמה אחרת בשבת, ותניא בברייתא נוטלים מבהמה שפיה יפה ונותנים לפני בהמה שפיה רע. ריטב"ס, ב. וא"ל מותר, וכדאמר רב יהודה מנערו לכלי. ר"ן.

רבינו חננאל

ר' יוסי בר' יהודה היא, והוא דמשיני היכי משיני אמר רב חסדא על יד על יד, פ"י מטע מטע. מרומתין רב חסדא אילבא דר' יוסי בר' יהודה (ש"מ) דהילכתא כותיה, ותבאר שיהיה כר' יוסי בר' יהודה שנותין מים למורקן גובלין את הקליא מעט מעט. ושוין שבוחשין את השתית בשבת. פי השתית היא שתיתא דאמרו רבנן כביצד מברכין (דף כח.). דבריה הכל מותר לבשבת בשבת והוא נתינת השתית שהוא הקליא כלי. ואחר [תן] יתן בו חומץ ויערבו שתי וערב בתרווד או כיוצא בו כלי הניטל בשבת ויער' א"כ את הכלי לכלי אחר, אבל לא יערבנו כדרך מריסה שמרין והתרווד סביבות כל הכלי שבתוכו השתית אלא שתי וערב לבד. והני מילי דבחי'ס בה [גא' לה] רכה, אבל כבושה עבה גבול הוא ואסור. ואקשינן עלה היכי אמרת דשוין שבוחשין את השתית והני שרי ההא אמרת רישא אין גובלין את הקליא, כלומר תי"ק, (ו"א אסור) ורישא אסור] גבול הקליא, וקתני סיפא דשוין שבוחשין את הקליא מכלל דאפילו [תי"ק] שרי. ומפרקינן ל"ק, וא דתני אין גובלין בעבה, וסיפא דקתני ושון שבוחשין בריכה, והוא דמטי [גא' דמיעין] ממעשה דחול שררכו בחול נותן [את] החומץ ואחר כך [נותן] הקמה, ובשבת ישנה יתן השתית ואחר כך יתן החומץ, ואפילו נתינת מים למורקן כעין גבול בשינוי שרי כדאמרי שמיה דרב ירמיה בר אבא גובלין ולא מספין ודלא לקוט בלישניא והני מילי גבול בשנינו והוא עירוב שתי וערב ויערוב מכלי אל כלי אחר, אבל מירוס כעין נותן בריחיים של יד שספכב ומולך ומביא אסור. אמרו לו רבי חנינא מהו לגבל, אמר להו אסור. לפרק מאי, ואמר [להן] מותר. [ולמה לא פירש מהו לפרק ומחוד קמי חדא ותני קמי תרתי כו', שראיתי בין הגאונים חילוקים בפירושים], והילכתא כבולא דאמר אפילו כור אפילו כוריים שרי, ואפילו לשלשה ועור, ובלבד ע"י שניו כאשר פירשנו למעלה, ושאר השמועה פשוטה היא.

